Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
YVES BOT
esitatud 7. märtsil 2018[1]

Kohtuasi C-246/17

Ibrahima Diallo
versus
Belgia

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu))

Eelotsusetaotlus – Liidu kodanike õigus vabalt liikuda ja elada teise liikmesriigi territooriumil – Pereliikme elamisloa taotlus – Direktiiv 2004/38/EÜ – Artikli 10 lõige 1 – Kuuekuuline tähtaeg – Otsuse vastuvõtmine ja otsusest teatamine – Tähtaja rikkumise tagajärjed – Tähtaja katkemine ja peatumine

1. Käesolev eelotsusetaotlus annab Euroopa Kohtule võimaluse teha otsus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ,[2] artikli 10 lõike 1 ulatuse kohta.

2. See taotlus esitati Ibrahima Diallo, kes on Guinea kodanik ja Madalmaade kodanikust Belgias elava lapse üleneja sugulane, ning Belgia riigi vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab viimase otsust, millega keelduti isikule Euroopa Liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest ja tehti ettekirjutus riigist lahkumiseks.

3. Iseäranis palutakse selles taotluses Euroopa Kohtul oluliselt täpsemalt selgitada esiteks direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 nimetatud otsuste vastuvõtmise ja nendest teatamise tähtajaga ning nende otsuste vastu võtmata või nendest teatamata jätmise tagajärgedega seonduvat. Teiseks soovitakse, et Euroopa Kohus võtaks seisukoha, kas selles sättes liikmesriigi pädevale asutusele antud kuuekuuline tähtaeg selle sätte alusel vastu võetud otsuse kohtus tühistamise korral katkeb või peatub.

4. Käesolevas ettepanekus esitan põhjused, miks ma leian, et selle direktiivi artikli 10 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmine peab toimuma selles sättes ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul ning selle sätte alusel tehtavad otsused tuleb samuti vastu võtta selle tähtaja jooksul, ent liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest keeldumise otsusest teatamine võib toimuda pärast selle tähtaja lõppu. Toon välja ka põhjused, miks ma leian, et direktiivi

1 Algkeel: prantsuse.

2 ELT 2004, L 158, lk 77; ELT eriväljaanne 05/05, lk 46.

2004/38 artikli 10 lõike 1 alusel otsuse vastu võtmata jätmise või sellisest otsusest teatamata jätmise automaatne tagajärg ei saa olla liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmine, ning viimaks, et sellise otsuse kohtus tühistamise korral katkeb asutusele antud kuuekuuline tähtaeg ning seega hakkab kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema.

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

5. Direktiivi 2004/38 artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) liidu kodanik – isik, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus;

2) pereliige:

[…]

d) ülalpeetavad ülenejad lähisugulased […];

[…]“

6. Selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide liidu kodanike suhtes, kes liiguvad liikmesriiki või elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, ja nende artikli 2 punktis 2 määratletud pereliikmete suhtes, kes on nendega kaasas või ühinevad nendega.“

7. Kõnealuse direktiivi artikli 10 lõikes 1 on sätestatud:

„Liidu kodanike pereliikmete elamisõigust, kes ei ole liikmesriigi kodanikud, tõendatakse dokumendi „Liidu kodaniku pereliikme elamisluba“ väljaandmisega hiljemalt kuue kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. Elamisloa taotlemise tõend antakse välja viivitamata.“

8. Direktiivi 2004/38 artikli 15 „Menetluslikud tagatised“ lõikes 1 on sätestatud:

„Artiklitega 30 ja 31 ettenähtud menetlusi kohaldatakse analoogia alusel kõikide otsuste suhtes, mis piiravad liidu kodanike ja nende pereliikmete vaba liikumist muudel põhjustel kui avaliku korra, julgeoleku või tervishoiu huvides.“

9. Selle direktiivi artiklis 30 „Otsustest teatamine“ on sätestatud:

„1. Asjaomastele isikutele teatatakse kõikidest artikli 27 lõike 1 kohaselt tehtud otsustest kirjalikult nii, et nad mõistaksid nende sisu ja mõju.

[…]

3. Teates täpsustatakse kohus või haldusorgan, kellele asjaomane isik võib kaebuse esitada, kaebuse esitamise tähtaeg ja vajaduse korral aeg, mis isikule liikmesriigi territooriumilt lahkumiseks on antud. Välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel, ei või territooriumilt lahkumiseks antav aeg olla lühem kui üks kuu alates teate saamisest.“

B. Belgia õigus

10. Vastavalt 15. detsembri 1980. aasta seaduse välismaalaste riigi territooriumile sisenemise, elama asumise, viibimise ja väljasaatmise kohta (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers)[3] artikli 42 lõikele 1:

„Liidu kodaniku ja tema pereliikmete, kes vastavad kuninga poolt kooskõlas Euroopa määruste ja direktiividega kehtestatud tingimustele, õigust elada kuningriigis kauem kui kolm kuud tunnustatakse võimalikult kiiresti ning hiljemalt kuus kuud pärast [lõike] 4 teises lõigus sätestatud taotluse esitamist, kuninga poolt kooskõlas Euroopa määruste ja direktiividega määratud ajavahemikuks. Tunnustamisel võetakse arvesse kõiki toimikus olevaid andmeid."

11. 8. oktoobri 1981. aasta kuningliku dekreedi välismaalaste riigi territooriumile sisenemise, elama asumise, viibimise ja väljasaatmise kohta (arrêté royal sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers)[4] artikli 52 lõike 4 teise lõigu kohaselt:

„Kui minister või tema volitatud ametnik tunnustab elamisõigust või kui [15. detsembri 1980. aasta] seaduse artiklis 42 sätestatud tähtaja jooksul otsust vastu ei võeta, annab linnapea või tema volitatud ametnik välismaalasele välja lisas 9 näidatud vormikohase dokumendi „Liidu kodaniku pereliikme elamisluba"."

II. Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

12. I. Diallo on Guinea kodanik, Belgias elava Madalmaade kodanikust lapse isa.

13. Sellele staatusele tuginedes esitas ta 25. novembril 2014 selles liikmesriigis liidu kodaniku pereliikme elamisloa taotluse.

14. Belgia ametiasutus tegi 22. mail 2015. aastal otsuse, millega keeldus elamisloa andmisest ja tegi ettekirjutuse riigist lahkumiseks, ning teatas talle sellest 3. juunil 2015, see tähendab kuus kuud ja üheksa päeva pärast taotluse esitamist.

15. I. Diallo esitas selle otsuse peale tühistamiskaebuse Conseil du contentieux des étrangers'ile (välismaalaste küsimustes pädev halduskohus, Belgia), viimane tühistas 29. septembri 2015. aasta kohtuotsusega elamisloa andmisest keeldumise ja lahkumisettekirjutuse tegemise otsuse põhjendamispuuduste tõttu.

16. Järgnevalt võttis Belgia asutus 9. novembril 2015 vastu uue otsuse, millega keelduti elamisloa andmisest ning tehti ettekirjutus riigist lahkumiseks. Sellest otsusest teatati I. Diallole 26. novembril 2015.

17. Otsuse kohaselt ei vasta I. Diallo liidu kodaniku pereliikme enam kui kolme kuu pikkuse elamisõiguse tingimustele, kuna ei ole tõendatud, et tal oleks piisavalt vahendeid ning et tema Madalmaade kodanikust laps oleks tema ülalpeetav või et ta teda tegelikult hooldaks.

18. I. Diallo esitas 11. detsembril 2015 selle otsuse peale tühistamiskaebuse Conseil du Contentieux des Étrangers'ile (välismaalaste küsimustes pädev halduskohus, Belgia), kes jättis selle 23. veebruari 2016. aasta kohtuotsusega rahuldamata.

3 *Moniteur belge*, 31.12.1980, lk 14584, edaspidi „15. detsembri 1980. aasta seadus".

4 *Moniteur belge*, 27.10.1981, lk 13740, edaspidi „8. oktoobri 1981. aasta kuninglik dekreet".

19. I. Diallo esitas 25. märtsil 2016 selle kohtuotsuse peale halduskassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, see tähendab Conseil d'État'le (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu).

20. Kassatsioonkaebuses tugineb ta sisuliselt sellele, et direktiivi 2004/38 artikli 10 lõike 1 kohaselt tuleb elamisloa taotluse kohta tehtavast otsusest taotlejale teatada taotluse esitamisele järgneva kuue kuu jooksul ning liikmesriigi õigusnorme tuleb tõlgendada kooskõlas selle nõudega. Ta lisab, et see, kui liikmesriigi pädeva asutuse jaoks hakkab esimese otsuse tühistamise järel kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema, võtaks direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikelt 1 kasuliku mõju.

21. Belgia ametiasutused aga leiavad, et otsusest teatamise aega ei reguleeri ükski säte ning kuue kuu jooksul peab pädev asutus elamisloa taotluse kohta üksnes otsuse vastu võtma. Belgia ametiasutused lisavad, et see, kui pikk tähtaeg antakse pädevale asutusele pärast kohtus esimese otsuse tühistamist, kuulub liikmesriigi pädevusse ning ei ole tõendatud, et uue kuuekuulise tähtaja kulgema hakkamine oleks ebamõistlik.

22. Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab aga esmalt, et kuivõrd liikmesriigi õiguses ei ole täpsustatud, kas kuue kuu jooksul tuleb elamisõiguse tunnustamist puudutav otsus vastu võtta ning sellest teatada, siis on vajalik tõlgendada direktiivi 2004/38 artikli 10 lõiget 1.

23. Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlused seoses sellega, kui pikk tähtaeg on liikmesriigi asutustel uue otsuse tegemiseks pärast elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse tühistamist, ning ta täpsustab, et oluline on otsustada, kas tõhususe põhimõttega on vastuolus see, kui asutuse jaoks hakkab uuesti kulgema kogu direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg.

24. Kolmandaks tekkis eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus seoses direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja rikkumise tagajärgedega, et otsustada, kas selle sättega on vastuolus see, kui kuuekuulise tähtaja möödumisel antakse elamisluba automaatselt välja isegi siis, kui taotleja ei vasta nõutud tingimustele.

25. Neil asjaoludel otsustas Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2004/38/EÜ artikli 10 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et elamisõiguse tuvastamise otsus tuleb teha ja sellest teatada kuue kuu jooksul, või et see lubab, et otsus küll tehakse selle tähtaja jooksul, aga sellest teatatakse hiljem? Kui eespool nimetatud otsusest võib teatada hiljem, siis millise tähtaja jooksul tuleb seda teha?

2. Kas direktiivi 2004/38/EÜ artikli 10 lõiget 1 koostoimes 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta[5] artikli 5 lõikega 4 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7, 20, 21 ja 41 tuleb tõlgendada ja kohaldada nii, et selle alusel tehtav otsus tuleb ainult vastu võtta selles ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul, ilma et mingit otsusest teatamise tähtaega oleks ette nähtud ega ilma et see mõjutaks vähemalgi määral elamisõigust juhul, kui otsusest teatatakse pärast selle tähtaja lõppu?

3. Kas arvestades kohustust tagada liidu kodaniku pereliikme elamisõiguse tõhusus, on tõhususe põhimõttega vastuolus see, kui liikmesriigi ametiasutuse jaoks hakkab pärast eespool nimetatud õigust käsitleva otsuse tühistamist uuesti kulgema kogu kuuekuuline tähtaeg, mis tal oli direktiivi 2004/38/EÜ artikli 10 lõike 1 alusel? Kui vastus on jaatav, siis kui pikk tähtaeg jääb ametiasutusele veel pärast seda, kui tema otsus kõnealuse õiguse andmisest keeldumise kohta tühistatakse?

5 ELT 2003, L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224.

4. Kas direktiivi 2004/38/EÜ artiklitega 5, 10 ja 31 koostoimes inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni[6] artiklitega 8 ja 13, […] põhiõiguste harta artiklitega 7, 24, 41 ja 47 ning [ELTL] artikliga 21 on kooskõlas liikmesriigi kohtupraktika ja niisugused siseriiklikud õigusnormid nagu 15. detsembri 1980. aasta seaduse […] artikli 39/2 lõige 2, artiklid 40, 40 *bis*, 42 ja 43 ning 8. oktoobri 1981. aasta kuningliku dekreedi […] artikli 52 lõige 4, millest tulenevalt on nende õigusnormide alusel elamisõiguse andmisest keelduva otsuse tühistanud kohtuotsusel, mille teeb Conseil du contentieux des étrangers (välismaalaste küsimustes pädev halduskohus), direktiivi 2004/38/EÜ artiklis 10, 15. detsembri 1980. aasta seaduse artiklis 42 ja 8. oktoobri 1981. aasta kuningliku dekreedi artiklis 52 ette nähtud kohustuslikku kuuekuulist tähtaega katkestav, mitte peatav mõju?

5. Kas direktiiv 2004/38/EÜ nõuab, et selle direktiivi artikli 10 lõikes 1 ette nähtud kuuekuulise tähtaja ületamisega peab kaasnema tagajärg, ning kui jah, siis milline tagajärg peab sellega kaasnema? Kas sama direktiiv 2004/38 nõuab või lubab, et selle tähtaja ületamise tagajärg oleks taotletud elamisloa automaatne andmine, ilma et oleks tuvastatud, et taotleja vastab tegelikult tema nõutava elamisõiguse saamise tingimustele?“

III. Analüüs

A. Euroopa Kohtu pädevus

26. Esmalt väidab Belgia valitsus, et eelotsuse küsimustele vastamine väljub Euroopa Kohtu pädevusest, kuna põhikohtuasjas ei kuulu liidu õigus kohaldamisele. I. Diallo ei kuulu direktiivi 2004/38 kohaldamisalasse ning talle ei laiene selle direktiivi sätted, kuna ta ei ole pereliige selle direktiivi artikli 2 punkti 2 tähenduses. Lisaks ei ole põhikohtuasja asjaoludel kohaldatav ka direktiiv 2003/86, kuna I. Diallo põhjendas elamisloa taotlust üksnes sellega, et ta on liidu kodaniku üleneja sugulane. Viimaks leiab Belgia valitsus, et I. Diallol ei saa elamisõigust olla ELTL artiklite 20 ja 21 alusel.

27. Minu hinnangul tuleb kõik need vastuväited tagasi lükata.

28. Pean möönma, et eelotsusetaotlusest nähtuvalt on selle esitanud kohus ära näidanud, miks ta leiab, et taotletav tõlgendus on põhikohtuasja lahendamiseks vajalik, ning iseäranis täpsustanud, et liidu õigusele antavast tõlgendusest sõltub otseselt I. Diallo olukorrale antav hinnang.

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on ühelt poolt märkinud, et kui Euroopa Kohtu vastusest peaks tulenema, et direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg nõuab või ei keela seda, et selle tähtaja möödalaskmise tagajärjeks on taotletud elamisloa automaatne väljaandmine, tuleks I. Diallole selline elamisluba anda.

30. Teiselt poolt küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt seda, kas liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi kohtupraktika, mille kohaselt hakkab pärast elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamist liikmesriigi pädeva asutuse jaoks kogu direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema.

31. Arvestades Belgia õiguse sisu ja põhikohtuasja asjaolusid, on taotletud tõlgenduse mõju I. Diallo olukorrale vaieldamatu.

6 Allkirjastatud Roomas 4. novembril 1950.

32. On tuvastatud, et I. Diallo esitas liidu kodaniku pereliikme elamisloa taotluse kui Belgias elava Madalmaade kodanikust lapse üleneja sugulane, et elamisloa väljaandmisest keeldumise otsusest teatati talle rohkem kui kuus kuud pärast selle taotluse esitamist ning et pärast selle otsuse kohtus tühistamist võeti vastu uus otsus ja teatati talle sellest.

33. Samuti on tuvastatud, et Belgia õiguses on ette nähtud, et kui kuue kuu jooksul otsust vastu ei võeta, annab ametiasutus omal algatusel taotlejale elamisloa välja.

34. Euroopa Kohtu antav tõlgendus võimaldab eelotsusetaotluse esitanud kohtul otsustada, kas konkreetsel juhul oleksid liikmesriigi asutused pidanud I. Diallole elamisloa välja andma, kuna esimesest otsusest teatati talle pärast kuuekuulise tähtaja möödumist, ning kas on võimalik, et tulenevalt tähtajast, mis siseriiklikul pädeval asutusel oli teise otsuse tegemiseks pärast esimese otsuse tühistamist, tehti see teine otsus pärast selle tähtaja möödumist.

35. Neil asjaoludel ei saa Belgia valitsus väita, et I. Diallo olukord ei kuulu direktiivi 2004/38 kohaldamisalasse.

36. Kõike eeltoodut arvestades leian, et esitatud küsimustele vastamine kuulub Euroopa Kohtu tõlgendamispädevusse.

B. Eelotsuse küsimuste analüüs

1. Esimene, teine ja viies eelotsuse küsimus

37. Esimese, teise ja viienda eelotsuse küsimusega, mida tuleb minu arvates koos käsitleda, palub eelotsusetaotluse teinud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2004/38 artikli 10 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liidu kodaniku pereliikme elamisloa taotlust puudutav otsus tuleb vastu võtta ja sellest teatada selles sättes ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul.

38. Juhul, kui sellest otsusest võib teatada hiljem, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, millise tähtaja jooksul peab otsusest teatamine toimuma.

39. Järgnevalt küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärgede kohta, iseäranis mis puudutab elamisloa väljaandmist.

40. Nende küsimuste pinnalt tekib minu hinnangul kaks eraldiseisvat probleemi, esiteks see, millise tähtaja jooksul tuleb liidu kodaniku pereliikme elamisloa taotluse kohta otsus vastu võtta ja sellest teatada, ning teiseks see, milline on direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja möödalaskmise võimalik tagajärg.

a) Direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 nimetatud otsuste vastuvõtmise ja nendest teatamise tähtaeg

41. Olles näidanud ära, et direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud tähtaeg on kohustuslik, toon välja, millised kohustused on liikmesriigi pädevatel asutustel seoses elamisloa väljaandmise ja sellest keeldumise otsustest teatamisega.

42. Direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud tähtaja laadi osas on esiteks vaja meenutada, et selle sätte kohaselt tõendatakse liidu kodanike pereliikmete elamisõigust, kes ei ole liikmesriigi kodanikud, dokumendi „Liidu kodaniku pereliikme elamisluba“ väljaandmisega hiljemalt kuue kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.

43. Seega tuleb ühelt poolt möönda, et sõnaselgelt reguleerib selle sätte sõnastus üksnes sellist olukorda, kus elamisloa taotlus on põhjendatud ning isiku elamisõigus seega tuvastatud, teisalt annavad kasutatud sõnastus ja tegusõnade ajavormid sellele sättele vaieldamatult kohustusliku iseloomu.

44. Leian, et nii oleviku kindla kõneviisi kasutamine kui ka mõiste „hiljemalt“, mis näitab selgelt, et tegemist on taotluse läbivaatamiseks antud maksimaalse võimaliku ajaga [7], toetavad sellist järeldust [8].

45. Lisaks on seadusandja mõistega „väljaandmine“ selgelt väljendanud soovi kehtestada liikmesriikide pädevatele asutustele ajaline piirang. Sätestades, et liikmesriigid peavad taotlejale elamisloa välja andma „hiljemalt kuue kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast“, nõuab direktiivi 2004/38 artikli 10 lõige 1, et selle kuuekuulise tähtaja jooksul vaataks liikmesriigi pädev asutus taotluse läbi, võtaks vastu otsuse ning juhul, kui leiab tuvastamist, et isikul on elamisõigus, annaks välja elamisloa. Selle dokumendi väljaandmine kajastab liikmesriigi pädeva asutuse eelnevat, taotluse läbivaatamise tulemusel vastu võetud positiivset otsust.

46. Nagu ka Euroopa Komisjon õigesti rõhutas, tuleneb mõistest „väljaandmine“ ja vastavatest mõistetest direktiivi 2004/38 teistes keeleversioonides [9], et lisaks otsuse vastuvõtmisele kuue kuu jooksul on nõutav, et taotlejale antaks selle tähtaja jooksul kätte ka elamisluba.

47. Direktiivi 2004/38 artikli 10 lõike 1 mis tahes teistsugune tõlgendus kahjustaks elamisõiguse tõhusust ning kokkuvõttes selle sätte kasulikku mõju, kuna kasulik mõju avaldub täielikult vaid siis, kui taotlejal on kõnealune dokument käes.

48. Nagu komisjon õigesti rõhutab, lihtsustab alalise dokumendi omamine liikmesriigi pädeva asutuse poolt taotluse esitamise ajal välja antud ajutise tõendiga võrreldes kahtlemata elamisõiguse igapäevast teostamist ning tõendi ajutise iseloomu tõttu ei saa tugineda direktiivi 2004/38 artikli 5 lõikele 2, mis vabastab pereliikmed viisanõudest.

49. Viimaks toetab seda tõlgendust ka Euroopa Kohtu praktika, kus, küll mitte seoses tähtaja iseloomuga, vaid seoses elamisloa välja andmise tingimustega märgiti, et elamisõigust tõendav elamisluba tuleb „välja anda“ kuue kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast [10].

50. Sellest tuleneb minu hinnangul, et taotluse põhjendatuse tunnustamine ja seda kajastava tõendi andmine peab toimuma selle tähtaja jooksul, kuivõrd selline ametlik tunnustamine annab selleks õigustatud isikule õiguse saada teatud hüvesid.

51. Kuivõrd mõiste „väljaandmine“ puudutab üksnes neid juhtumeid, mil liikmesriigi pädev asutus tuvastab, et taotleja vastab elamisõiguse tingimustele, tekib küsimus, kas, pidades silmas, et direktiivis 2004/38 selle kohta midagi öeldud ei ole, negatiivse otsuse tegemine ja elamisloa väljaandmisest keeldumine muudavad selle tähtaja kestust või laadi.

7 Vt analoogia alusel kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Housieaux (C-186/04, EU:C:2005:70, punkt 23).

8 Selles osas võib paralleeli tuua nõukogu 25. veebruari 1964. aasta direktiivi 64/221/EMÜ artikli 5 lõikega 1, välisriigi kodanike liikumise ja elukohaga seonduvate avaliku korra, julgeoleku või tervishoiu seisukohalt õigustatud erimeetmete kooskõlastamise kohta (EÜT 1964, 56, lk 850, ELT eriväljaanne 05/01, lk 11), mille osas tuleneb kohtupraktikast ja eriti 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* Hispaania (C-157/03, EU:C:2005:225, punktid 45 ja 46), et kõnealune tähtaeg oli kohustuslik. Lisaks nähtub komisjoni teatise Euroopa Parlamendile ja nõukogule, suunised direktiivi 2004/38/EÜ ülevõtmise ja kohaldamise parandamiseks [KOM(2009) 313 (lõplik)], punktist 2.2.2 üheselt, et „Elamisluba tuleb välja anda kuue kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. Tähtaja tõlgendamisel tuleb arvesse võtta EÜ asutamislepingu artiklit 10 ja maksimaalse kuuekuulise tähtaja kasutamine on õigustatud ainult juhul, kui taotluse läbivaatamine hõlmab avaliku korraga seotud kaalutluste hindamist“.

9 Näiteks kasutatakse selle direktiivi hispaania-, inglis- ja itaaliakeelses versioonis vastavalt sõnastust *expedición de un documento*, *issuing of a document* ja *rilascio di un documento*.

10 Vt 5. septembri 2012. aasta kohtuotsus Rahman jt (C-83/11, EU:C:2012:519, punkt 42).

52. Minu hinnangul see nii ei ole. Tähtaeg ei saa oma laadilt muutuda üksnes soovituslikuks, kui siseriiklik asutus keeldub elamisloa väljaandmisest, nagu see käesolevas asjas I. Diallo puhul oli.

53. Direktiivi 2004/38 mõte nõuab, et I. Dialloga sarnases olukorras olevate isikute küsimus vaadataks läbi võimalikult kiiresti.

54. Kui minu ettepaneku kohaselt peab asutus elamisloa välja andma kuue kuu jooksul ja võtma vastu sellekohase otsuse, siis selle otsuse tegemisele eelnev taotluse läbivaatamine peab tingimata toimuma selle tähtaja jooksul. Seega tõdemus, et kuuekuuline tähtaeg on kohustuslik ka elamisloa väljaandmisest keeldumise korral, ei pane liikmesriigi pädevatele asutustele mis tahes kiirusega seotud lisakohustusi.

55. Selles olukorras ei näe ma, miks peaks elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse saama teha pärast selle kuuekuulise tähtaja möödumist või saama seda pidevalt edasi lükata.

56. Teiseks, mis puudutab eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusi seoses otsusest teatamisega, siis leian, et menetluslikust seisukohast tuleks eristada olukordi, kus elamisluba välja antakse, nendest, kus, nagu käesoleval juhul, elamisloa väljaandmisest keeldutakse.

57. Kui elamisõigus leiab tuvastamist, siis leian, et käesoleva ettepaneku punktides 44–50 esitatud põhjendustel tuleb otsus vastu võtta ja elamisluba välja anda kuue kuu jooksul.

58. Seevastu, kuigi selles sättes ette nähtud tähtaja kohustuslikkus nõuab, et elamisloa väljaandmisest keeldumise otsus oleks vastu võetud selle tähtaja jooksul, leian siiski, et sellest otsustest teatamine võib toimuda pärast tähtaja möödumist.

59. Tulenevalt direktiivi 2004/38 sätetest [11] ning õigusest tõhusale kohtulikule kaitsele [12] on elamisloa väljaandmisest keeldumise otsusest teatamine kohustuslik [13].

60. Sarnaselt Belgia valitsusega leian aga, et otsusest teatamine erineb põhimõtteliselt elamisõiguse tingimuste hindamisest, mistõttu kuuekuuline tähtaeg otsusest teatamist ei puuduta.

61. Otsusest teatamine ei mõjuta elamisõigust, vaid see on vajalik elamisõiguse või selle puudumise tuvastamise otsuste kontrollimiseks.

62. Pidades silmas, et seadusandja ei ole elamisloa väljaandmisest keeldumise otsusest teatamise kohta midagi sätestanud ning et direktiivide 2003/86 ja 2004/38 kohaldamisalad on erinevad, ei ole sellest, et direktiivi 2003/86 artikli 5 lõikes 4 on ette nähtud, et siseriiklikud pädevad asutused teatavad asjassepuutuvale isikule üheksa kuu jooksul perekonna taasühinemise taotluse esitamisest kirjalikult oma otsusest taotlus rahuldada või rahuldamata jätta, mingit abi direktiiviga 2004/38 liikmesriigi asutustele pandud kohustuste tõlgendamisel.

63. Samas peab teatamine minu hinnangul toimuma võimalikult kiiresti pärast liikmesriigi pädevate asutuste poolt otsuse vastuvõtmist, et asjassepuutuv isik saaks selle võimalikult kiiresti vaidlustada.

11 Vt selle direktiivi artiklid 15 ja 30.

12 Selle kohta, et kohtuliku kaitse tõhususe eelduseks on, et asjassepuutuv isik saab oma õiguste teostamiseks ja kaitsmiseks tutvuda tema suhtes tehtud otsuse põhjendustega, vt 17. novembri 2011. aasta kohtuotsus Gaydarov (C-430/10, EU:C:2011:749, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika), ning 4. juuni 2013. aasta kohtuotsus ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, punkt 53). Liikmesriigi asutuse põhjendamiskohustuse ulatuse ja tähtsuse kohta vt kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas CO Sociedad de Gestión y Participación jt (C-18/14, EU:C:2015:95, 40. joonealune märkus).

13 Igaks juhuks meenutan, et otsusest teatamine ei saa sõltuda asjaomase isiku taotluse esitamisest, kuna esiteks läheks selline tõlgendus vastuollu direktiivi 2004/38 artikli 30 lõikega 1, mille kohaselt „teatatakse kõikidest […] otsustest“ ning teiseks on ebaloogiline nõuda isikult, et ta taotleks sellisest otsusest teatamist, mille olemasolust ta teadlik ei ole. Sellega seoses tuleb eristada otsusest teatamise taotlust taotlusest teatada selle otsuse põhjendused. Viimase osas on kohtupraktikas peetud lubatavaks, et põhjendused esitatakse üksnes sellekohase taotluse esitamise korral, vt selle kohta 17. novembri 2011. aasta kohtuotsus Gaydarov (C-430/10, EU:C:2011:749, punkt 41).

64. Sellisena ei kahjusta minu pakutav tõlgendus ka elamisloa taotleja õigusi.

65. Elamisloa taotluse esitamisel antakse viivitamata välja tõend, mis kehtib kuni elamisloa väljaandmisest keeldumise otsusest teatamiseni ning kaitseb isikut ajutiselt.

66. Lisaks, kuivõrd otsuse vaidlustamise tähtaeg hakkab kulgema alles otsusest teatamisest [14] ja mitte otsuse vastuvõtmisest, ei kahjusta otsusest teatamine pärast kuuekuulise tähtaja möödumist õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

b) Direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärjed

67. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib Euroopa Kohtult, millised tagajärjed kaasnevad direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja möödalaskmisega. Iseäranis küsib ta Euroopa Kohtult, kas see direktiiv nõuab või lubab seda, et selle tähtaja möödalaskmise tagajärjeks on elamisloa automaatne väljaandmine ilma, et oleks eelnevalt tuvastatud, et taotleja vastab selle saamiseks sätestatud tingimustele.

68. Sellega seoses on tõsi, et direktiivis 2004/38 ei ole kuidagi täpsustatud, millised tagajärjed kuuekuulise tähtaja möödalaskmisega kaasnevad, ning see küsimus kuulub põhimõtteliselt liikmesriikide menetlusautonoomia valdkonda, tingimusel, et järgitakse tõhususe ja võrdväärsuse põhimõtteid. [15]

69. Pidades aga silmas direktiivi 2004/38 eesmärki ja elamisloa automaatse väljaandmise mõju, olen veendunud, et direktiivi artikli 10 lõige 1 ei luba seda, et kuuekuulise tähtaja möödalaskmisel oleks selline tagajärg.

70. Esiteks loovad Belgia õigusaktid olukordi, mis minu meelest on vastuolus direktiivi 2004/38 eesmärgiga.

71. Nii direktiivi 2004/38 sõnastus kui ka mõte eeldavad, et elamisloa taotluse kohta tehtav otsus vastaks taotleja olukorrale ning põhineks konkreetse taotleja olukorra põhjalikul hindamisel. [16]

72. Käesoleval juhul näitab I. Diallo olukord ilmekalt seda, millise kohatu tulemuseni võib Belgia õigus viia.

73. Pärast kuue kuu möödumist elamisõiguse tunnustamise otsusest teatamisel ei ole enam mingisuguseid tagajärgi, samas kui niisuguses olukorras, nagu on kõne all põhikohtuasjas, kus elamisloa väljaandmisest keeldutakse, kaasneb kuuekuulise tähtaja rikkumisega see, et isikule väljastatakse automaatselt elamisõigust tõendav elamisluba, mis tegelikult on vastuolus otsusega, millest õigel ajal ei teatatud.

14 Vt direktiivi 2004/38 artikli 30 lõike 3 lõpuosa.

15 Võrdlemisi sarnase olukorra kohta, kus direktiivis ei olnud sätestatud liikmesriigi asutustele vastamiseks ette nähtud tähtaja möödalaskmise tagajärgi, on Euroopa Kohus varem otsustanud, et pidades silmas võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid, peavad liikmesriigid ise kindlaks määrama sellise tähtaja möödalaskmise mõju ja seetõttu ei kohusta direktiiv vaikimisi vastu võtma otsust taotluse rahuldamise kohta (vt 20. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Merck, Sharp & Dohme (C-245/03, EU:C:2005:41, punktid 25–34). Üldisemalt haldusorgani tegevusetuse kohta liidu õiguses vt Bonichot, J.-C., „Le silence de l'administration communautaire: le silence est-il d'or en droit de l'Union?", *La Cour de justice de l'Union européenne sous la présidence de Vassilios Skouris* (2003–2015) *liber amicorum Vassilios Skouris*. Brüssel, 2015, lk 117–129.

16 Vt 5. septembri 2012. aasta kohtuotsus Rahman jt (C-83/11, EU:C:2012:519, punktid 22 ja 26). Sellega seoses tuleb esiteks välja tuua, et elamisloa taotleja peab vastavalt direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikele 2 ning 8. oktoobri 1981. aasta kuningliku dekreedi artikli 52 lõikele 2 esitama ametiasutusele dokumendid, mille hulgas on lisaks isikut tõendavatele dokumentidele dokumendid, mille põhjal on võimalik nõuetekohaselt tuvastada, et isik vastab selle elamisloa väljaandmise tingimustele. Teiseks ei ole problemaatiline minu hinnangul mitte see, et otsus võidakse teha vaikimisi, vaid see, et Belgia õigusaktide sõnastusest tuleneb, et elamisluba antakse välja nii, et mingisugust otsust vastu võetud ei ole ning ilma, et oleks tuvastatud, et elamisloa taotleja vastab elamisõiguse saamise tingimustele.

74. Mõistagi oli eeltoodu näol tegemist minu selgituste huvides esitatud äärmusliku näitega. Selle näite tagajärjed kinnitavad minu hinnangul siiski, et Belgia õigusaktide sätted viivad igal juhul tulemuseni, mis on vastuolus direktiivi 2004/38 eesmärgiga, milleks on loomulikult see, et elamisloa taotluse kohta tehtav otsus vastaks taotleja olukorrale.

75. Teiseks leian, et elamislubade automaatne väljaandmine tekitab õiguskindlusetust.

76. Leian, et Belgia valitsuse esile toodud tahe vältida haldusorgani tegevusetust on kiiduväärne ning Belgia õigusaktid võimaldavad taotlejale seda, et tema olukorra osas saabub selgus hoolimata pädevate ametiasutuste tegevusetusest või viivitamisest.

77. Kuivõrd aga haldusorgani omal algatusel välja antud elamisload on võimalik hiljem kehtetuks tunnistada, on need tegelikult vaid ajutise iseloomuga. Seetõttu panevad Belgia õigusaktid nende elamislubade omanikud väga õiguskindlusetusse või lausa ülekohtusesse olukorda, kuna mitu aastat pärast seda, kui taotlejale ilma tema olukorda hindamata elamisluba välja anti, võivad Belgia ametiasutused selle tagasi võtta põhjusel, et elamisloa omanik, kes on küll tegutsenud heas usus, ei ole kunagi vastanud selle elamisloa väljaandmise tingimustele.

78. Erinevalt ajutisest tõendist, mis antakse taotlejale ajaks, mil ta ootab otsuse vastuvõtmist, ei ole liidu kodaniku pereliikme elamisluba kuidagi käsitatav ajutisena.

79. Liiati, võttes arvesse, et elamisloa väljaandmine toimub automaatselt, on paradoksaalne, et Belgia valitsus püüab selle elamisloa kehtetuks tunnistamise võimaluse põhjendamisel tugineda õigusele eksida.

80. Kuigi on ilmne, et haldusorganilt ei saa võtta võimalust oma eksimusi parandada, tuleb tõdeda, et elamisloa automaatse väljaandmise põhjus ei olnud mitte tingitud eksimusest, vaid haldusorgani, kes ettenähtud tähtaja jooksul otsust vastu ei võtnud, tegevusetusest või viivitusest.

81. Kolmandaks ei tule kolmanda riigi kodanikule elamisloa väljaandmist käsitada õigusi loova aktina, vaid liikmesriigi aktina, mille eesmärk on tõendada kolmanda riigi kodaniku konkreetset olukorda.[17]

82. Tulenevalt Belgia õigusaktidest, mis näevad haldusorgani viivituse või tegevusetuse tagajärjena ette taotletud elamisloa väljaandmise selliselt, et tegelikult on see ajutine ja selle võib hiljem tagasi võtta, on sellele dokumendile omistatud selline iseloom, et see ei kajasta mitte õiguse olemasolu, vaid ümberlükatavat eeldust, et selline õigus isikul on.

83. Kõiki neid asjaolusid arvesse võttes olen veendunud, et direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärjeks ei või olla elamisloa automaatne väljaandmine, see tähendab automaatselt ja võimalik, et ekslikult taotleja õiguse tuvastatuks lugemine.

84. Kuigi selle tähtaja möödalaskmine ei või jääda tagajärgedeta, ei sõltu see, kas taotleja vastab või ei vasta elamisloa saamise tingimustele, haldusorgani tegevusetusest, kuna see ei muuda kuidagi elamisloa taotleja objektiivset olukorda ega järeldust, kas ta vastab või ei vasta elamisloa saamise tingimustele.

17 Vt lahendus, mis tuleneb 21. juuli 2011. aasta kohtuotsusest Dias (C-325/09, EU:C:2011:498, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 14. septembri 2017. aasta kohtuotsusest Petrea (C-184/16, EU:C:2017:684, punkt 32), mida on 12. märtsi 2014. aasta kohtuotsuses O. ja B. (C-456/12, EU:C:2014:135, punkt 60) laiendatud direktiivi 2004/38 artiklile 10.

85. Igal konkreetsel juhul on selle kohustusliku kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärjed kohane kindlaks määrata liidu õiguse rikkumisega vastava liikmesriigi poolt tekitatud lepinguvälise kahju hüvitamise nõude raames.[18]

86. Kui liikmesriigipoolse viivitusega iseenesest pidi kaasnema eriline kahju, on elamisloa taotluse esitajal võimalik selle eest hüvitise saamiseks esitada mingisugust liiki kahju hüvitamise nõue.[19]

87. Kõiki neid põhjendusi silmas pidades leian esiteks, et direktiivi 2004/38 artikli 10 lõike 1 alusel elamisloa väljaandmisest keeldumise otsus tuleb vastu võtta selles sättes ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul, ent sellest otsusest teatamine võib toimuda hiljem.

88. Teiseks leian, et selle direktiiviga on vastuolus liikmesriigi õigusaktid, mille kohaselt antakse juhul, kui otsust kuue kuu jooksul vastu ei võeta, elamisluba automaatselt isegi siis, kui taotleja ei vasta vajalikele tingimustele.

2. Kolmas ja neljas eelotsuse küsimus

89. Kolmanda ja neljanda eelotsuse küsimusega, mille osas teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata neile koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas liidu õigusega on vastuolus siseriiklik kohtupraktika, mille kohaselt hakkab pärast liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamist liikmesriigi pädeva asutuse jaoks kogu direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema.

90. Tuleb tõdeda, et kuivõrd direktiiv 2004/38 ei reguleeri seda, millise tähtaja jooksul peab haldusorgan pärast esimese otsuse tühistamist otsuse vastu võtma, kuulub see liikmesriikide menetlusautonoomia valdkonda[20].

91. Seetõttu peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas võrdväärsuse põhimõtet on järgitud. Sellega seoses kujutab norm, mille kohaselt hakkab liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamise korral pädeva asutuse jaoks tähtaeg kogu ulatuses uuesti kulgema, nagu eelotsusetaotluses on täpsustatud, endast kohtupraktikast tulenevat eeskirja ja seda kohaldatakse seetõttu menetlustes, mis seonduvad liikmesriigi õigusega reguleeritavate sarnaste olukordadega.

92. Mis puudutab tõhususe põhimõtet, siis tuleb kontrollida, et liikmesriigi menetlusnormid ei muuda liidu õigusest tulenevate õiguste teostamist praktikas võimatuks või ülemäära keeruliseks.

93. Mõistan hästi I. Diallo seisukohta ja tema väidete ulatust. Konkreetselt tema juhtumi puhul tähendaks haldusorgani kohustus teine otsus vastu võtta ja sellest teatada mõne päeva jooksul, mis jäävad kuuekuulise tähtaja lõpuni, viimase jaoks peaaegu võimatut ülesannet, millega kaasneks tähtaja möödalaskmise korral elamisloa automaatse väljaandmise tõttu talle kindlus, et ta saab elamisloa, millele tal võib-olla õigust ei ole.

18 Sellega seoses leidis kohtujurist Kokott oma ettepaneku punktis 78 kohtuasjas komisjon *vs*. Moravia Gas Storage (C-596/13 P, EU:C:2014:2438), et konkreetse tähtaja möödalaskmine ei keela komisjonil otsuse vastuvõtmist ning komisjoni poolt tähtaja möödalaskmine võib, kui selleks ei olnud mõjuvat põhjust, kaasa tuua liidu lepinguvälise vastutuse.

19 Eelotsuse küsimuse sõnastuse kohaselt peetakse siin silmas üksnes kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärgi taotleja jaoks. Kui kuuekuulise tähtaja rikkumise tagajärgi tuleks hinnata liikmesriigi suhtes sanktsioonide kohaldamise seisukohast, siis selline viivitus võiks endast kujutada liikmesriigi kohustuste rikkumist seoses direktiivi rakendamisega, vt analoogia alusel 14. aprilli 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Hispaania (C-157/03, EU:C:2005:225).

20 Teistsuguses kontekstis on Euroopa Kohus otsustanud esiteks, et liikmesriigid peavad kindlaks määrama, kas direktiivis sätestatud tähtaja ületamine välistab selle, et pädevad asutused võtavad formaalselt vastu uue otsuse, kui kohus on varasema otsuse tühistanud, ning teiseks, et sellist võimalust saab kasutada üksnes mõistliku aja jooksul, mis mingil juhul ei tohi ületada nimetatud artiklis ette nähtud tähtaega, vt 20. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Glaxosmithkline (C-296/03, EU:C:2005:42, punkt 39).

94. Loomulikult nõuab õigus tõhusale kohtulikule kaitsele seda, et isikul, kelle elamisloa taotlus on rahuldamata jäetud otsusega, mis hiljem tühistati, oleks õigus sellele, et uus otsus võetakse vastu [21] tähtaja jooksul, mis ei ole pikem kui tähtaeg, mille jooksul pidi haldusorgan vastu võtma esimese otsuse, see tähendab antud juhul kuus kuud [22].

95. Tühistamise tagasiulatuv iseloom nõuab aga, et tühistatud otsust käsitataks nii, nagu seda poleks kunagi olemas olnud, et haldusorgan on samas olukorras nagu varem ning et seetõttu kehtib talle kuuekuuline tähtaeg. Nagu Belgia valitsus õigesti märkis, kaasneb otsuse tühistamisega kohustus alustada menetlust, mida loetakse sestpeale mitte toimunuks, algusest peale.

96. See seisukoht ei ole kaugeltki vastuolus vajadusega kaitsta elamisloa taotleja õigusi.

97. On selge, et haldusorganit ei saa piirata nii lühikeste tähtaegadega, et see muudaks praktikas võimatuks neile esitatud taotluse igasuguse tõsiseltvõetava, kõiki asjaolusid ja huve arvestava ning hoolsa uurimise, samas kui esimese otsuse tühistamise korral on selline uurimine vajalik.

98. Lisaks, kui, nagu komisjon seadusandlikus menetluses rõhutas, „[k]uuekuuline tähtaeg näib realistlikum, et liikmesriigid saaksid läbi viia vajaliku kontrolli ja elamisloa välja anda“ [23], on selline tähtaeg veelgi vajalikum, kui esimene otsus on tühistatud.

99. Sellest tuleneb, et kui asuda seisukohale, nagu põhikohtuasja kaebaja, et liikmesriigi asutustel on teise otsuse vastuvõtmiseks üksnes nii palju aega, kui kuuest kuust puudu on, läheks see minu meelest vastuollu elamisloa taotlejate õigusega sellele, et nende taotlused vaadatakse läbi tõsiselt ja hoolsalt.

100. Pealegi on komisjoni toetatud tõlgendus, mille kohaselt tuleb uus tähtaeg kindlaks määrata iga kord vastavalt olukorrale, minu hinnangul problemaatiline kahest aspektist.

101. Esiteks, kuna see lähenemine sõltub kõnealuse asutuse hoolsusest ning tühistamise põhjusest, ei võimalda see kuidagi lihtsalt kindlaks määrata, kui pikk on liikmesriigi pädevale asutusele jääv uus tähtaeg. See võib kaasa tuua uusi vaidlusi ning otsuse tegemise ja menetlemise tähtaegade pikenemise, kuna komisjoni ettepaneku kohaselt peaks liikmesriigi asutus uue tähtaja pikkust põhjendama.

102. Teiseks ei ole see seisukoht suure hulga kohtuvaidlustega seoses realistlik ning sellega kaasneks ka otsuste tegemise tähtaegade pikenemine.

103. Igal juhul, isegi kui on tõsi, et see, kui liikmesriigi pädeva asutuse jaoks hakkab pärast elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamist kogu direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema, võib kaasa tuua menetluse pikenemise, siis kaitseb taotlejat ajutiselt tõend, mis antakse talle välja taotluse esitamisel.

104. Kõiki eeltoodud põhjendusi arvesse võttes leian, et pärast liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamist hakkab liikmesriigi pädeva asutuse jaoks direktiivi 2004/38 artikli 10 lõikes 1 sätestatud kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema.

21 Vt 20. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Glaxosmithkline (C-296/03, EU:C:2005:42 punkt 35).

22 Vt 20. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Glaxosmithkline (C-296/03, EU:C:2005:42 punkt 37).

23 Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil (komisjoni esitatud EÜ asutamislepingu artikli 250 lõike 2 alusel) (KOM(2003) 199 (lõplik)).

IV. Järeldus

105. Eeltoodud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Conseil d'État' (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ, artikli 10 lõike 1 alusel elamisloa väljaandmisest keeldumise otsus tuleb vastu võtta selles sättes ette nähtud kuuekuulise tähtaja jooksul, ent sellest otsusest teatamine võib toimuda hiljem.

2. Direktiivi 2004/38 artikli 10 lõige 1 ei luba seda, et kuuekuulise tähtaja möödalaskmise tagajärjeks on elamisloa automaatne väljaandmine ilma, et oleks tuvastatud, et taotleja tegelikult vastab elamisõiguse saamise tingimustele.

3. Pärast direktiivi 2004/38 artikli 10 lõike 1 alusel tehtud liidu kodaniku pereliikme elamisloa väljaandmisest keeldumise otsuse kohtus tühistamist hakkab liikmesriigi pädeva asutuse jaoks kogu selles sättes sätestatud kuuekuuline tähtaeg uuesti kulgema.